

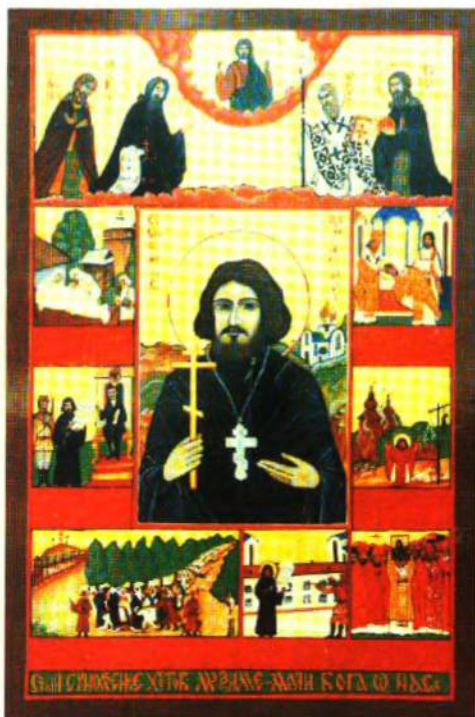
Антифон

ТРИМІСЯЧНИК
ПЕРЕМИСЬКО-
НОВОСАНЧІВСЬКОЇ
ЄПАРХІЇ

KWARTALNIK
DIECEZJI
PRZEMYSKO-
NOWOSĄDECKIEJ

Антуфон

№ 1-2 • СІЧЕНЬ - ЧЕРВЕНЬ • 1997 • STYCZEŃ - CZERWIEC • № 1-2

Антифон

ТРИМІСЯЧНИК
ПЕРЕМИСЬКО-
НОВОСАНЧІВСЬКОЇ
ЄПАРХІЇ

KWARTALNIK
DIECEZJI
PRZEMYSKO-
NOWOSĄDECKIEJ

Антуфон

№ 1-2 • СІЧЕНЬ - ЧЕРВЕНЬ • 1997 • STYCZEŃ - CZERWIEC • № 1-2

Antyfon

**KWARTALNIK
DIECEZJI
PRZEMYSKO-
NOWOSĄDECKIEJ**

**Ukazuje się
z błogosławieństwa
J. E. Ks. Arcybiskupa
ADAMA**

**Kolegium redakcyjne:
Ks. Roman Dubec
(sekretarz redakcji)
Ks. Julian Felenczak
Ks. Pr-diakon Antoni Jaryk
(zastępca red. naczelnego)
Ks. Władysław Kaniuk
Ks. Andrzej Kwoka
Piotr Trochanowski
(redaktor naczelny)**

**Treść pisma:
życie religijne Diecezji
Przemysko-Nowosądeckiej,
jak również
Cerkwi Prawosławnej
w Polsce i w Świecie;
historia, literatura, inne.**

**Redakcja zastrzega sobie
prawo skracania
nadsyłanych materiałów,
jak również opatrywania ich
własnymi tytułami.**

**Adres redakcji:
38-300 GORLICE
ul. J. Brzechwy 2**

DLACZEGO WŁAŚNIE „ANTYFON”?

Nowe pismo zaczyna działalność od nadania mu własnej nazwy. Tak - jak człowiek zaczyna życie od przyjęcia imienia, wpisania jego personaliów do ksiąg. Imię człowiekowi wybierają z reguły rodzice. Kierują się tradycją rodzinną, religijną, kulturową, narodową. Nie bez znaczenia jest brzmienie imienia, dyktowane pozytywną dumą rodziców, pochodną ich miłości do dziecka, troską o to - by z własnym imieniem czuło się dobrze w środowisku.

Wiele analogii znaleźć możemy i w odniesieniu do nowego czasopisma. Jego tytuł powinien mówić - komu ono ma służyć, jakiego rodzaju posłannictwo ma przed sobą.

Termin „antyfon”, traktowany tu jak transliteracja tak brzmiącego w języku cerkiewno-słowiańskim słowa (w języku polskim spotyka się raczej formę „antyfona”), pochodzi z greckiego *antifonos* (ten który brzmi w odpowiedzi) i określa śpiew wykonywany po kolei przez dwa chóry, względnie przez solistę i chór. W liturgice prawosławnej jest to określenie takiego właśnie typu śpiewów i występuje zarówno

w samej liturgii, jak i innych nabożeństwach.

„Antyfon” jako tytuł pisma miał będzie symbolikę określającą znacznie szersze pojęcie kultury religijnej i nie tylko religijnej. Diecezja Przemysko-Nowosądecka, w dzisiejszej postaci obejmująca wschodnią część historycznej Diecezji Przemyskiej, pozostaje obszarem zróżnicowanym pod względem kulturowym. Zachodnią jej część stanowią Łemkowie, ze swoimi odrębnymi tradycjami, ze swoją mową - „besidą”. Przy całej tej inności, pod względem religijnym zachowali jednak historyczną integralność z całym przedmiotowym terytorium. Są owym jednym z chórów wystawiających Boga w tej samej świątyni, wystawiających ponadto w tej samej tonacji, bez dysonansów. Ich śpiew uformowało przecież na przestrzeni wieków to samo źródło - wschodniochrześcijańska kultura, w jej halickiej, dzisiaj zachodnioukraińskiej postaci. Jest zatem inność i jednocześnie - nie tylko kanoniczna - jedność. Są oddzielne, następujące po sobie wersety tego samego **antyfonu**.

Tak więc - „Antyfon”! I, przy całej swej pozornej leksykalnej przekorności, niechże zgodnie, po chrześcijańsku współbrzmii.

Redakcja

Починаємо

В час минулорічної конференції духовенства Перемисько-Новосанцівської Єпархії Його Вископреосвященство Архиспископ Адам висловив думку видавати часопис - вісник нашої єпархії. Було піднято конкретні рішення, вибрано склад редакційної колегії і залишалося тільки ждати, коли побачить світло денне новий часопис, а читач візьме його у руки.

Виявилось, не уперше, що від думки до реалізації далека буває дорога. Не станемо тут аналізувати причин, задумуватись над тим що не сталося. Поточного року, на конференції 18 квітня удруге дано довір'я, в основному цій же редколегії, з надією що на сей раз рішення має шанс зреалізуватись.

Так і починаємо. На нашу думку може і добре сталося, може це й віщим було, що починаємо тепер, у 1997 році, у році - символі. 50 літ тому в усіх церквах Лемківщини та Переміщини востаннє возвістили великодні дзвони воскресну радість. Пізніше через десятиліття оця радість життя, воля існування шукала собі місця серед наших Гір. Знаходила його, вміщалася у великому труді. Шукає його далі, а одною з форм має бути і „Антифон” - перезвук, голос Церкви скликаючий з антипод своїх дітей до щирої гостини. До розмови й до бесіди. Бо в Церкві „нема еллина ні юдея (...), невільника ні свобідного - але все та в усьому Христос” (Кол. 3,11).

Починаємо від маленького. Маємо свідомість що до апогею сперед п'ятдесяти літ нам далеко. Небагато нас. І небагато в нас подій щоб про них писати. Все таки...

У доброму, та ще ліпшому - завжди будьте з нами.

Редколегія

Юрій Побідоносець - XV ст.
з церкви Косми і Дем'яна
в селі Корчині - Львівський
Музей Укр. Мистецтва

Великодні Послання

Його Високопреосвященства, Високопреосвященнішого Адама
Архієпископа Перемиського і Новосанчівського

Боголюбивим Пастирям, чесному Чернецтву
та всім вірним Дітям Православної Церкви

Христос Воскрес! Христос Воскрес! Христос Воскрес!

*„Сей день, що його сотворив Господь
радуймося й веселимося в ньому”
(Пс.117,24)*

Улюблені в Христі Брати і Сестри!

В цей радісний і святий День Світлого Христового Воскресіння на хвилину думкою вернімся до Страстного Тижня, коли Божественний Спаситель в останній бесіді попереджував своїх учнів: „Істинно, істинно кажу вам: ви будете плакати і ридати, а світ радітиме: ви смутні будете, але смуток ваш радістю стане” (Ін. 16,20). Ці слова повністю справдились. Коли Господа Слави рорп'яли, то Його друзі, святі Апостоли, Учні та Жони Мироносіці з Пречистою Матір'ю Спасителя, охоплені були великим болем і смутком.

Не довго сумували праведники. Настав День великої радості. Христос воскрес із мертвих і все в мить змінилось. Як після ночі настає день, після дощу - погода, після темряви - світло, так після глибокого смутку завитала до послідовників Христових ясна радість.

Сповнилось Першосвангеліє! Ад поневолено, жало смертне пригугулося, смерть знищена і життя вічне в Воскреслому Господі засіяло всім земнородним. „В сей День сгоже сотвори Господь”, радіє і веселиться все творіння. Небо і Земля торжествують. Ангели співають на небесах і нас на землі Господь сподобив чистим серцем Його славити. І кріз сльози радості висловлювати Йому вдячність, що і ми воскреснемо до життя вічного.

Тліне і смертне людське сство, зодягнулося у нетління і безсмерття, що передбачаючи, пророк Осія закликав: „Де, смерте, жало твоє? Де, пекло, твоя перемога?” (Ос. 13,14). Пророцтво це, як приклад, приводить св.ап. Павло в повчання для нас в своєму І посланні до Коринтян, додаючи: „Жало же смерті - то гріх, а сила гріха - то закон. Належитья подяка Богові, що дав нам перемогу через Господа нашого Ісуса Христа” (I Кор. 15,56-57).

Радість Воскресення Христового обновляє нашу віру та любов до Всеблагого Бога Отця, котра проливається на нас через Єдинородного Сина Його. „Подивіться, яку любов дав нам Отець, щоби ми могли називатись і бути дітьми Божими” (I Ін. 3,1).

Неможливо, нам смертним, висловити цю велику радість, але можемо відчутти її душею, коли переживасмо велику цю тайну відкуплення роду людського. „Сей день, стоже сотвори Господь, возрадуємось і возвеселимся...”.

Святі Апостоли ридали від радості побачивши Воскреслого Христа. Подібно і тепер, багато віруючих співаючи „Христос Воскрес!”, не можуть стриматись від сліз радості. Ті сльози - це роса Св.Духа, це світло Христове сіяє від живоносного Гробу Його, це благодатний вогонь Життя вічного! Отож радіймо в цей День Господній і веселімося.

За наукою Церкви Христової, як про це пише св. Іоан Золотоустий: „Воскресенням Христовим вогонь пекельний гаситься, невсипущий черв здихас, пекло метушиться, диявол стогне, гріх щезає, лукаві дуhi втікають, а ті, що встали з гробів, на небо возносяться, а ті, що в пеклі перебували, звільняються від диявольських пут”.

Не відходімо від віри батьків і Христа Життєдавця. Будьмо вірні Йому та у всьому виконуймо Його святу волю.

На протязі віків, годі коли нас мучили і переслідували, ми отримали так багато щедрот від Господа, бо Він своєю ласкою і опікою зберіг нас від всіх зазіхань ворогів.

В цьому році припадає 50-та річниця нашого трагічного і насильного виселення зі споконвічних наших осель. Тоталітарна тодішня система виселяючи, хотіла відрізати нас від свого кореня і асимілювати. Але Господь Житнодавець скріпив нас силою віри святої, і ми в тяжких, часто безнадійних ситуаціях не тільки зберегли святе Ім'я Його - віру батьків, але національну свідомість. Тому нехай не дивусь нас сьогодні, що сили зла хочуть відібрати нам святині наших батьків, котрі ми підняли з руїн. Зло є так велике, що до них не дотирають жодні аргументи, хотя б і такий, що: коли б не Церква Православна, то тих святинь сьогодні не було б зовсім, або служили б комусь другому. Не було б чути: „Христос Воскрес” - рідною мовою. Клич „Єднай-мось”, - є диявольською хитрстю і не має нічого спільного з християнською любов'ю до ближнього. Хочеш любови - не твори в 50-ту річницю пам'ятної трагедії нову трагедію, не розпинай Христа, і знай що Він і так воскресне.

Дорогі Брати і Сестри! Сердечно вітаю Вас з Великим Святом Пасхи Христової і молитовно бажаю Вам духовної радості та великих милостей від Воскреслого Спасителя. Хай радість, мир і любов, не гріховні, а християнські доброты супроводжують Вас в усі дні Вашого життя. Відкиньмо від себе всі сумніви та турботи сьогоднішнього дня. Обіймімо один одного, тим що ненавидять нас - простімо і радісно заспіваймо: „Христос воскрес із мертвих, смертю смертю подолав, і тим, що в гробах, життя дарував”.

Воістину Христос Воскрес!

З любов'ю у Христі

А Д А М

Архієпископ Перемишльський і Новосанчівський

Пасха Христова, 1997 р., м. Сянік

3 ЖИТТЯ КАФЕДРАЛЬНОЇ ПАРАФІЇ СВ. ТРОЙЦІ В СЯНОЦІ І ДОЧЕРНЬОЇ ЦЕРКВИ СВ. АРХИСТР. МИХАЙЛА В ЗАГРІЇ

На вступі прагну поінформувати, що Служба Божа в неділі і свята в кафедральній церкві служиться о год. 10.30, а в дочерній церкві в Загрії о год 8.00.

Богослуження в кафедральній церкві в Сяноці очолює - коли тільки дозволяють на це обставини, порядок напружених архисрейських обов'язків, з частими віздами - Його Високопреосвященство Високопреосвященний Адам, Архієпископ Перемиський і Новосанчівський.

Традиційно, урочисто проходять Різдвяні Свята. Так було і цього року. Церкви, старанням парафіян, були гарно прибрані ялинками і вертепами.

Ще більше як завжди, урочисто пройшло цього року Свято Хрещення Господнього. Гостював у нас від 18 до 20 січня Церковний Хор Православної Парафії з Самбора (Україна) під веденням Пані Добродійки Анни Швець. Старанням парафіян влаштовано хрещенський Свят-Вечір, на котрому, крім хористів з Самбора, був Радник Посольства України в Польщі Пан Теодозій Старак з дружиною.

Традиційно в день Хрещення Господнього, 19 січня, під проводом Його Високопреосвященства після Служби Божої пішли всі на ріку Сян, щоби освятити воду. Чудово співав

самбірський хор, до котрого прилучились і наші хористи.

Урочистим було також посвячення води в Загрії на ріці Ославі. І тут серед нас були хористи з України, не відказуючи своїй допомозі, не дивлячись на підвечірній зимовий час, на цілий майже день співання. Потішили Ви нашу невелику громаду в Загрії. Спасибі Вам велике!

15 березня побувала у нашій парафії молодь з Новосанчівського Деканату, котра відвідувала Сянік. Пополудні зустрілась вона з Його Високопреосвященством Владикою Адамом, а пізніше разом з нашою молоддю була присутня на Вечірні і приступала до Таїнства Св.Сповіді.

18 квітня в кафедральній церкві в Сяноці відбулось говіння духовенства нашої єпархії і одночасно реколекції сяніцької парафії.

Пасхальні святочні богослуження очолював Його Високопреосвященство, Владика Адам. Разом з нами молились також наші брати і сестри з України, котрі в тому часі перебували в Сяноці.

Нещастя зустріло нас в дочерній церкві у Загрії, де в Велику Суботу від електрики занялася пожежа, але за великим Милосердям Божим вдалось (з порівняно невеликими втратами) її погасити. При нагоді хочу виразити велику подяку загірським

парафіянам і всім людям доброї волі за працю і пожертви на ліквідацію наслідків пожежі.

Натомість радісною вісткою є це, що в сяніцькому соборі маємо відновлений бічний вівтар Божої Матері. Це сталося завдяки старанням Його Високопреосвященства та Воєвідського Консерватора Пам'яток, при фінансовій допомозі Кроснянського Воєводи. Тепер в реновації є Чудотворна Ікона Сяніцької Божої Матері. Дасть Бог, в недовгому часі все допровадимо до щасливого кінця.

24 травня був організований автобус на полонництво до Уйковицького Монастиря на свято св.св. Кирила і Мефодія. В полонництві брали участь парафіяни сяніцької та морохівської парафій.

о. Іоан Антонович

ВЕЛИКОДНІ НАГОРОДИ

З нагоди Пасхи Христової 1997, Священний Синод та Його Високопреосв. Владика Адам нагородили:

о. прот. Василя Галчика, пароха Криниць - хрестом з прикрасами,

о. Володимира Канюка, декана Новосанчівського Деканату, пароха Ганчової - протосрейством,

о. Андрія Квоку, пароха Білянки - протосрейством.

о. Александра Кулика, пароха Запалова - протосрейством,

о. Михайла Пасеку, пароха Гладишова - протосрейством,

о. Юліана Феленчака, пароха Морочова - набедренником і скфією.

...з одного неопублікованого репортажу сперед 18 літ...

(...) *Молитвами Богородиці, незбагненим провідінням Божим та силою любові своїх вічно мандруючих сердець зійшовся ти, народе... А ще не так давно зовсім інакше тут бувало. На лицях святих грубою поволокою сиві літами не втиралий порошок. Не прикрашували їх, як сьогодні, вишиті золотою рукою жіночки - українки, прекрасні рушники... Живе, глибоке дихання людини довго не мало доли знайти для себе рідного куточка - у якому є і простір, і світлість. І світ. (...)*

А от вже і Сян. У його хвилях, біля берегу, стоїть приготовлений задалегідь, прибраний стіл. Перед ним хрест. Люди великим півколом обступлюють священника. Хор співає стихіри водосвяття.

„Глас Господень на водах вопієт глаголя: прийдіте і приміте всі духа премудрості, духа разума...”

Приходіть люди (...), беріть зі собою свої молоденькі парости нашого великого зрубу, беріть зі собою своїх діточок, приймайте духа премудрості. Та вертайтесь до своїх хат скріплені, зі святою любов'ю у серцях. До святої віри, до народу, до землі, що вас виплекала. (...)

Священник кропить освяченою водою всіх людей, проголошує побажання - на „многая і блага літа”.

Слухають гори і ліси, слухають серця й камені. Освячений Сян пливе у світ. Розбивається поміж скупи льодом береги, сіяє проти січневого сонця. (...)

Люди з вірою почерпають воду. Протирають нею очі - щоб добре бачити, вуха - щоб добре чути, п'ють - щоб здорове було тіло. Щоб здорова була душа. Понесуть свячену воду до своїх хат, будуть вживати її цілий рік. У всякому нещастю і тоді, коли його, на щастя, не буде.

ОСВЯЧІНЯ ДЗВОНА В РЕГЕТОВІ

В молитвах на освячення дзвона споминат ся сім срібляных труб, котры Господ казал зробити Мойсейови, штобы їх голосом скликували нарід для складаня жертв і на молитву, та для зміцніня мужества війска перед бойом. Тоты срібляны трубы, в котры трубіли ізраїльскы жреці, потрясли стінами Єрихону, так што не лем „умніми і одушевленими созданиями“, але бездушныма „якоже Мойсеевим жезлом і мідяною змією в пустині, Господ Бог годен творити преславы діла і чуда „во спасеніє і пользу вірных“.

На тій основі освячуваному дзвоні выпрашат ся Боже благословлєня і силу для того, штобы тоты, які його почуют, дньом і ночью возбуждали ся для прославлєня імени Божого і зберали ся в церкви, штобы самий звук дзвона оддавал славу Богу; штобы голосом дзвона освячало ся повітря і проганяли ся вшыткы шкідливы силы, штобы тым дзвоном успокоювали ся бурь вітрів, грады, вітерниця, громы і блискавиця, штобы чуючы його вірны рабы Божы укріпляли ся в побожности і вірі і мужньо противостояли „всім дявольским намовам“, поконуочы їх молитвом і словословлєньом.

Ісус Христос повідат што при кінци світа Він: „пошле ангелів своїх із голосным сурмовым гуком, і зберут його выбраных (Мф. 24,31). Апостол Павел повідат о остатній трубі Божий, при котрій доконат ся переміна

жыючых люди в безсмертны істоты і воскресія мертвых (1 Кор. 15,52; 1 Фес. 4,16-17).

Знаменне што в давнохристиянскы часы, в єгьпетскых і декотрых палестинскых монастырях ужывано власно трубы для такых цілів, для яких потім выкорыстано дзвоны. В давны часы в монастырях для прикликаня браті на молитву і при богослужыню для міцнійшого возбуждыня увагы молящых ся выкорыстувано деревяны, желізны, мідяны, та тіж камінны биля і клепаля.

Давны уставы, з котрых гнеска корыстат Церков, были уложены ішы перед розпровсюджыньом дзвонів, длятого тіж вшытко, што в уставных текстах повіджено о клепаці чи билі, належыт односити до дзвонів. Часом походжыня слова *колокол* повязує ся з обычаем вдаряня *кол о кол* — творчы звук - сигнал.

Звук дзвонів то благовіст о богослужыню, стає ся для нас тым, чым єст для цілой вселенной Євангелія. В богослужебных книгах дзвін названий є *кампан*, што етимольогічні звязане з назвом римской провинци Кампанія, де выдобывано найкращшу мідь для дзвонів, та з назвом поля - по латині *сапрі* і назвом польового квітка дзвіночка - *сапрапула*. Істніє тіж погляд што назвяня дзвона - *кампан* бере ся з того, што як по поли без перешкід може іти человек, так в повітрі свобідні разносит ся голос дзвона.

Дзвони найперше появили ся на Заході, а на Русі коло XI столітя. Почынаючи од XIII столітя, дзвонам надає ся імена, уміщує ся імена фундаторів, та ріжны інчы написы.

З початку дзвони не мали якісого сталого місця в церкві і были уміщаны в ріжных місцях: при вхідных дверях, в середині церкви, в куполах (банях). Пізнійше будувано дзвінниці побіч церкви, в огороджиню, та найчастійше над притвором. Поява дзвінниці подиктувана была можливістю одливання вєкшых і голоснійшых дзвонів. Крім того, чым выжше піднесений дзвін, тым міцнійше і дальше його чути. Дзвінниця духовно може означати і гору, з котрой Господ благовістив Євангелию, і вершину земской історії людства на котрій

прозвучит архангельска труба яка сповістит о Христі грядучым і початку вічного жытя.

11.V.1997 року, в Неділю Жен Ми-
роносиц до маленького села Ретєтєв,
што на Лемківщині, прибыло дуже
люди з ріжных сторін, штобы быти
свідками велького свята Ретєтовян.
Того дня мало одбыти ся торжествен-
не посвячєня новоодляного дзвона в
ливарні Фельчынских. Дзвін тот має
быти памятком 50-ой річницї горе-
звісної акції „Вісла”. Колиси в Ретє-
тові были дзвони, але де они тепєр -
трудно повісти.

Перед невеликом церковицєм під
покровом Св. Михаїла збрала ся гро-
мада люди штобы быти при витаню
Його Высокопреосвященства Высо-
копреосвященійшого Архієпископа
Адама. Дуже прекрасні, вершами та
квітами, витали владыку найменшы
мешканці Ретєтова. При вході до цер-
кви хлібом і сілє в імени ретєтовян
вital владыку пан С.Зєндрєн. В цер-
кви владыку з хрестом вital місцевий
парох о. прот. Михаїл Пасєка.

Перед літургїєм владыка довер-
шыл освячєня дзвона - *Во імє Господа
Ісуса Христа да нарицаєшися імєнем Ми-
хаїл.* Потім до вшыткых зобрєных
промовил владыка, вказуючы на роль
дзвона в жытє христянина, та осо-
бливо підчєркнул што гнєска в цілий
країні ден скорботы - ден спомину
50-ой річницї акції „Вісла”, великой
трагєдїі нашого народу. Владыка при-
кликал на памят власны пережытя

Стара каплиця Св. Архистр. Михаїла в Ретєтові

тамтих дни, як то зо сестром та мамом (отець владькы згинул в Осьвенцімі) был змушений выхати на захід Польщы. З дуже теплым словом владька звернул ся до малых діти за їх бесіду по свому, дякуючы ім, а передовпыткым родичам за плеканя рідной мовы та рідной віры во своїх домах, і за того што переказуют свою спадщину нащадкам якы настанут по нас, шtbody заховати вшыткы што было барз цїйне для наших ділів і прадїлів.

Владька припомнул 60-ты рокры, коли то маленька горстка люди вернула ся зо заходу до своїх бывших сел, шtbody не лем замешкати в них, але шtbody одновити релїгійне жытя, шtbody ратувати замінены на шалеты, стайні, чи знищены церковці. То власні тым безімненным, яких уж дуже одышло з того світа, завдячуеме што гнеска маме ся де молити.

І до Регетова вернули ся люде, котрым належыт ся велька чест за їх жертвенніст та привязаня до рідной церкви. І гнешне свято є доказом для недовірків што Церков жыє, што обновлят ся, а звук дзвона буде нам припоминал о тым трыванню во вірі - молитві та обовязку стеречи ся од вшыткого злого.

Божественну Літургію очоловал владька Адам в сослужыню: о.майора прот. Василя Галчыка, о прот. Во-

лодимира Канюка, о прот. Михаїла Пасекы, о. Петра Пупчыка - уродженця Регетова, та о. протодякона Антонія Ярого. Богослужыня гарді співала ціла церков, підсилована вірными околичніх сел.

По Літургії і хрестным ході при хресті - памятнику ювілею 1000-літя Хрешчыя Кьївской Руси одправлено панахиду за всіх „помордуваных, невинно страченых в ляграх смерти, в Явожні і інчых, лишених християнського погребеня”.

На закінчєня одправы владька ішы раз подякувал вшыткым за молитву, за одданіст святій православній Церкві, за жертвенніст, та вшыткым подал архіерейскы благословїня. Отець парох шпыросердечні подякувал владьці і вшыткым жертводавцям якы склали свої жертвы на дзвін.

Молитвы, духовний корм наших душ закінчыл ся, та мы ішы в Регетові остали, бо Регетовяне приготувилы барз щедрий почестунок. Владька, духовенство і част гости гостили ся в домі панства Квочків, зас інчых вірных Регетовяне взяли до своїх хыж, шtbody іх почестувати.

Сердечне Вам Вшыткы Регетовяне наше традиційне *Боже заплат* од вшыткых, котры в тоты дни в Вас перебували.

о. Володимир Канюк

бини сивих віків, — побачимо, що з того вийде.

Напочаток постарасмось в елементарній формі проаналізувати стан людства до християнства і потребу Божественної місії Спасителя світу. Бога нашого Ісуса Христа.

• • •

*Дивні діла Твої, Господи,
все Премудрістю сотворив еси.*

(Псалом 103)

Невимовною Своєю Мудрістю, непізною для нашого розуму, бо ми творіння Його, упорядкувавши стихії безмежності, і створивши наш світ, космос, неописаною Своєю любов'ю, вінцем всього творіння благословив Господь людину: „І насадив Господь Бог рай у Едемі на Сході і осадив людину.” (Бут. 2,8).

Недрімаюче зло виконало свою людинобивчу справу. Непослухом зруйнований, Богом встановлений порядок. Втрачений прямиий енергетичний контакт з Богом Творцем. Наслідки: дискомфорт природи і людини, зло діє явно і підступно, страждає людина і природа, початок боротьби зла проти добра в новім вимірі часу і понесення кари за непослух, гординю, як основу всякого зла. „У поті свого лица ти їстимеш хліб, аж поки не вернешся в землю, бо з неї ти взятий.” (Бут. 3,19)

Гріх породжує гріх: заздрість, вбивство, - Дух Божий відступає, дає вільну волю. Осліплене злом творіння Боже відкидає найважливіше - визнання своєї провини, каюття. Гор-

дість заповніє покинуту душу. Безмежні віки боротьби, крові, сліз, падіння вставання, помноження гріховності, розпач, а разом з тим постійні пошуки спасіння. Народжуються різного роду вірування, релігії, вчення, обожнювання всього, що можливе, окрім Єдиного Бога. І чим більше людина надіється на себе і свій недосконалий гріховний розум, кермуючись злом, все більше і більше помножується гріх, віддалення від Творця і безвихідь.

Але що ж Бог, сотворитель всього? - Його невимовне чоловіколюбство, на протязі усього того часу не покидає гинуче своє творіння, посилає Своєю Благодатю, опам'ятання через вибранців, пророків. Не приймають пророків, вбивають і виганяють праведників, відкидають післяну Благодать Творця і шукають спасіння в ідолах золотих. Світом править кумир - золото. Небачене падіння моралі, крайнє духовне зuboжіння, втрата надії на спасіння духовного контакту з Богом. Але знову ж, в який вже раз, Господь дає гріховному людству можливість на спасіння і поєднання з Творцем. „Знаєм, що Син Божий прийде, і дає нам світло і розум, щоб ми пізнали Бога правдивого.” (1 Ів. 5,20)

Апокаліптичне зло старого віку дійшло краю, чаша переповнена. Світ зла - в агонії, світ добра - в розпачі і невсипущій надії на прихід Месії - Визволителя. І ось в той час безмежна милосрдна любов Божа посилає пророками проповіданного, і взявшого на Себе людське тіло, Си-

на Свого Єдиногодного. Провідіння Боже вибирає і благословляє найчистішу між Небом і землею, від херувимів світлішу Марію Діву, Матір Бога нашого Ісуса Христа - Спасителя світу. „Радій, Благодатна! Ти благословенна між жонами!” (Лк. 1, 28). Починається новий час боротьби, новий час виміру добра і зла, новий час людства - Новий Заповіт. Але що ж ми бачимо? Світ очікував Мессію, найбільше юдейський, - але якого? Такого, який виведе їх з рабства, покладе під ноги їм всі народи і дасть їм владу і багатство всього світу. Та коли ж Він, Мессія, став творити чуда, закликати до правди, покори, любові один до одного та до ворогів своїх, подати хліб голодним і збирати багатства, що приведуть до Царства Небесного, до Творця, і виявив їм Своє Божество, - зло не витримало, біснучись у своїй передсмертній агонії — кричало:

„Розпни, розпни Його! Звершилося”. „Тоді воїни, як розп'яли Ісуса, взяли одержу Його і розділили...” (Ів. 19,23).

Але що ж залишилося для них, для злости піднебесної? - Факт Його буття, факт Крові Його на них і на поколіннях їх. „Кров Його на нас і на дітях наших.” (Мф. 27,25). А для очікуючих і віруючих в Христа-Спасителя — факт Його Божественного Воскресіння. Незаперечний, віками полемізуючий факт: „Ангел же озвавшись, сказав жінкам: не бійтесь, знаю бо, що ви шукаєте Ісуса розп'ятого. Нема Його тут, бо Він воскрес, як сказав.” (Мф. 28,5).

(далі буде)

о. протодиякон Антоній Ярий

Щире прохання до Шановних наших Читачів - взяти участь, як у формі допису правдивого історичного матеріалу на цю тему, а також у толерантній полеміці на сторінках нашого видання. (ая)

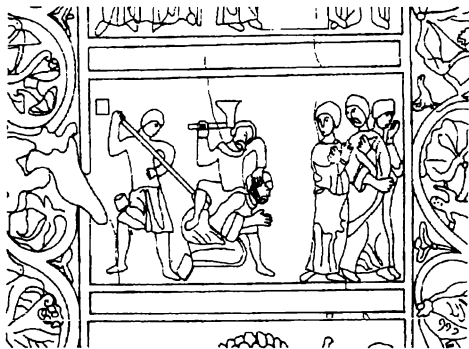
Нерукотворений Спас, 1664 р.; Янківці, Церква Покрови Пресвятої Богородиці; ІМ Сянік

ЧИ СЛОВ'ЯНСЬКИЙ СХІД МОЖЕ ПОЧИТАТИ СВ. ВОЙТЕХА?

У цьому році Римокатолицька Церква в Польщі (у меншій мірі в Чехії) відзначає тисячоліття смерті св. Войтеха (997), відданого латинізатора згаданих країн. Цю тему можна було б у наших публікаціях зовсім поминути, колиб не вислів в Католіцькому Інформаційному Агентстві (КАІ) єп. С. Гондзького, буцімто християнський схід почитав і до сьогодні почитає св. Войтеха.

Нашим вірним життям та діяльністю цього ревного подвижника майже невідомі. Пригляньмося тоді, спершу коротенько його біографії, щоб пізніше в дещо ширшому історичному контексті побачити його діло, та задуматись над наслідками.

Родився Войтех у східній Чехії біля 960 року. Після навчання у кафедральній школі в Магдебургу, вже 982 року, по смерті першого пражського латинського єпископа Детмара, Войтеха вибирають на його місце. В 989 році, з причин яких розглянемо пізніше, нібито зрезигнував з пражського єпископства та поселився в Римі, де перебував три роки. У 992 році, на вимогу могоунцького митрополита, за яким пішов

Смерть єп. Войтеха за представленням на Гнзненських Дверях

приказ папи, повертає на свій уряд. Удруге перебуває на ньому не цілі чотири роки й, наклавши анафему на свій рідний край, повертає до монастиря в Римі. У травні 996 р. на синоді в Римі могоунцький архієпископ Вігіліс знову ставляє вимогу повернення єп. Войтеха до єпархії. Цей обставив таку можливість на волі пражського люду. Коли ця виявляється негативною, випрошує собі від папи ведення місії серед лотичів - слов'янського племені у сьогоднішній Мекленбурґії. Іде сюди чомусь через Угорщину та Краків. Не доводиться йому однак проповідати серед лотичів, так як вони саме знаходяться в стані війни з Польщею. За радою князя Болеслава (Хороброго), замість на захід, повертає кінцем березня 997 р. на північний схід, до балтійського народу прусів. Прибуває тут не скоріше половини квітня, а вже 23 дня цього ж місяця і цього ж 997 року, не напроповідувавшись, гине з вироку пруської племінної верхівки.

Таке-то, коротке життя, здавалося б - без великого подвигу. Але подвиг був! Для латинської. консеквентної ідеї.

Чомуж бо не міг знайти місця в Чехії єп. Войтех, уродженець цієї землі, землі

давню просвічену світлом Христової віри?

Алексій Торонський на основі досліджень XIX століття пише, що: *Болеслав I (чеський) основав єпископство в Празі, которое 967 з'їздало потверджене от Папы під тым условіем, щобы богослуженіе отправлялось по уставам церкви римской.* (1) Знов Герард Лябуда, сучасний польський дослідник, переносить навіть цю подію на 973 рік. (2) Будучому еп. Войтехові було тоді між 13-16 роком життя (немає точної дати його народження). Післанний до „твердої” магдебургської школи, повернувшись на рідну землю - як можна припускати - з більшою ревністю ніж німець Детмар, його попередник на пражському єпископському

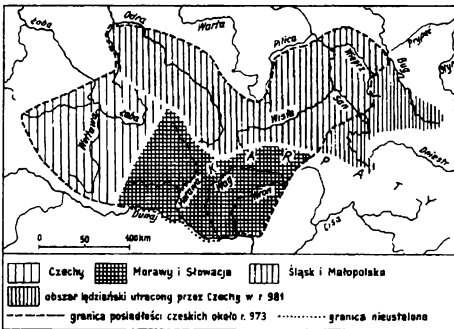
стілці. І власне у цій ревності побороювання пануючого донедавна грецького, кирило-мефодіївського обряду можна головно добачуватись причини що земляк, еп. Войтех не міг собі знайти тут місця.

Польські дослідники, у цьому і згадуваний Герард Лябуда ні словом не кажуть про цю причину. Вони бачать її лише у ривалізації чеських племен Пшемисловичів і Славниковичів, ривалізації о владу. (3) Таке становище легко зрозуміти, адже Мешко I хрестив поляків з чеського джерела у 966 році, а чехиню Добраву взяв за жону на рік скоріше, коли у Празі не було ще латинського єпископства. Тут відразу пригадаймо що у цьому часі до чеської держави, як

наслідство великоморавської входив Шлесек і Малополяща, а також Холмищина - як видно на поміщеній карті. Краків був осередком кирило-мефодіївщини і тільки номінально, по закладенні пражського, а дещо пізніше оломоуцького латинського єпископства був обнятий, як приналежний чеській державі, латинською адміністрацією. З цим якимсь не можуть погодитись польські (не всі) дослідники. Між ними й великий Тадеуш Легр-Сплавінський, який говорить, що *...aby znać jej realność (liturgii słowiańskiej), trzeba by znałec jakieś nowe, poważne, nie budzące krytycznych zastrzeżeń dane...* (4).

На щастя, другий великий туз польської науки Генрик Ловмянський займає інше становище. Приведемо його тут широко, тому що торкається воно нашої головної теми:

Otóż, ruszyć z miejsca kwestię mogłoby tylko źródło pisane, bezpośrednio kwestii dotyczące. Takie źródło istnieje, od dawna jest znane, ogłoszone w druku m.in. przez A. Bielowskiego w „Monumenta Poloniae Historica” (t.1), nie mogło ująć uwagi i Lehra-Splawinskiego. Jeśli zostało wyeliminowane z dyskusji, to dlatego, że nie budziło zaufania u badaczy, a być może

Чеська держава у X столітті, в час її найбільшого обсягу

рównież dlatego, że pozornie przedstawiało w niepomysłnym świetle osobę św. Wojciecha, który zaled cios obrządkowi słowiańskiemu w kraju Lachów i odrzucił księgi słowiańskie. W innym miejscu starałem się wykazać, że tródko ma cechy archaiczne i nie jest prawdopodobne jego sfalszowanie w wieku XV. Wyszło ono zapewne spod pióra jednego z duchownych, jacy uszli z Krakowa na Rus. Upoważnia ono do przyjęcia, że w początku roku 997 biskup praski Wojciech w drodze z Węgier do Gniezna przebywał w Krakowie należącem wówczas do jego diecezji, a pozostającym pod władzą Bolesława Chrobrego (przyjaciela Wojciecha) i tam natrafił na obrządek słowiański z biskupami (sic) na czele, co uznał za naruszenie własnych uprawnień jako ordynariusza diecezji praskiej. (...) Przyszło do gwałtownej rozprawy z obrządkiem słowiańskim, jednak nie ze względu na jego słowiańskość tylko z powodu nienależnego wschodniego posłuszeństwa (5)

Не будемо розводитись самі над тим, з якого приводу сталося — як сталося. На нашу думку — з обох приводів, але...

Пригляньмося як ставились до цього питання наші попередники. Закінчимо тепер розпочату думку А. Алексія Торонського, який

перед 125 роками, в офіційних грекокатоліцьких реаліях, у львівському „Руському Сіоні” писав:

Першим єпископом Пражским был Саксонецъ Дитмаръ, а его преемником св. Войтехъ (Адальберт 983-997), великій противникъ словенського богослуженія. (6)

Торонський, наш земляк з Токарні на Сянїччині наводить багато аргументів на те, що грецький обряд був первісним у давній Польщі. Не всі ці аргументи можуть видержати сьогоднішню розвинену історичну критику, та не про це йдеться. Для нашої теми важчим є думання наших предків їх переконання, їх душа, тожні з нашим мисленням, диктованим не лише внутрішнім а й — реалієм, у своїйому існуванні на нашій локальній батьківщині, православ'ям.

У цьому світлі, а передовсім у світлі історичної правди не видержує нашої, східнослов'янської критики твердження римокатоликів нібито була в нас колінебудь, чи існує сьогодні традиція почитання св. Войтеха. Ми в добі екуменізму, з деяких боків бодай теоретичного, не мусимо голосно підкрісловати свійого негативного ставлення — не так до самої особи, як до діла св. Войтеха, але не можемо також проходити обіч голошеної

неправди. Тому що мовчання є апробатою. Коли бачать її наші вірні — не на їх душу лягає те, що усі найсвятіші й найсвітліші сторінки нашої історії стають темрявою. Часом навіть ота темрява, оте незнання може у людини, замість гордості зі своєї історії, викликати якусь внутрішню недоціненність. Бо як може відібрати рядовий глядач телебачення таке хочби енігматичне ствердження папи Івана Павла II в час останнього візиту в Чехії: *Św. Wojciech walczył o prawdę, nie chciał aby duch czasu ją stłamsił* (7)? Або наскільки істинної цінності мати може така свідомість, що: *Św. Wojciech uczy Was otwartości na innych* (8)

Чого - як чого, але примірів відкритості до інших, до другої людини, чи віросповідання, шукати нам не у цьому джерелі.

Петро Трохановський

Література:

- 1) А. Торонський, *Християнство в Чехії*, „Руській Сіон”. Львів, 1872, стор. 662;
- 2) G. Labuda, *Pierwsze państwo polskie*, [w:] *Deneg narodu i państwa polskiego*, I-2, str. 17;
- 3) *тамże*, str. 25;
- 4) T. Lehr-Splawinski, *Dookola obrządku słowiańskiego w Polsce* [w:] *tegoż, Od piętnastu wieków*, W-wa 1961, s. 81;
- 5) H. Lowmiański, *Religia Słowian i jej upadek* W-wa, str. 303;
- 6) А. Торонський, як вище, стор. 662;
- 7) TVP1 - 4.05.1997 - relacje z wizyty Jana Pawła II w Czechach;
- 8) *jak wyżej*

ПРАВОСЛАВ'Я У СВІТІ

ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Сьогодні, у географічному плані, Православ'я проводить проповідь Євангелії на всіх континентах. Верховне місце на плані відносин між православними займає Патріархат Константинополя (Істамбул - Турція). В його юрисдикції проживає приблизно 6 мільйонів вірних: це жителі частини Європи, Америки і Азії - 29 епархій, Австралії і Нової Зеландії - 2 епархії (біля 1 млн. вірних), Православної Церкви Фінляндії - 4 епархії (60 тисяч) і вірні Критської Православної Церкви - 8 епархій.

Старинні Патріархати Єрусалиму - 3 епархії і Антіохії - 17 епархій нараховують 3,26 млн православних. Сусідують з ними: Патріархат Александрії - 12 епархій (600 тис.) і дохалкідонські православні копти з Єгипту - 39 епархій (9 млн. вірних).

Православні автокефальні Церкви слов'ян нараховують: Патріархат Сербії - більше 11 млн. вірних у 21 епархії, Патріархат Болгарії - біля 9 млн. - 14 епархій. У Македонії, живе більше 1 мільйона православних. Патріархат Москви має 61 епархію, в Україні кількість православних нараховується на 35-40 млн, в Білорусії - 10 епархій. Православних у Чехії та Словаччині є близько 100 тисяч - 4 епархії, у Польщі біля 600 тисяч у 6 епархій.

Патріархат Грузії числить біля 4 млн. вірних - 13 епархій. Кіпрська Православна Церква має 600 тисяч

вірних, а в Монастирі св.Катерини на горі Синай, який числиться автокефальною Церквою, живе вище 100 православних монахів. На півдні Африки проживає грецька діаспора і місцеві православні, а це передусім в Уганді, Кенії, Заїрі, Гані - близько 100 тисяч вірних. В Ефіопії є біля 25 мільйонів дохалкідонських православних. Дохалкідонські православні проживають також в Armenії - 3,8 млн., Сирії - 1,2 млн. та Індії - 23 епархії. Живуть православні християни в Китаї, Японії, Індонезії, на Алясці - цифри трудно усталити.

Внаслідок міграції людей з причин економічних (нпр. вихід слов'ян і мешканців басейну Середземного моря у Західну Європу), або політичних (нпр. революція комуністів, ізраїльські війни, війна в Лівані) багато православних знайшлося у Західній Європі - біля 1 млн., в Північній Америці - 5 млн.; у Південній та Центральній Америці живе біля 4 мільйонів православних християн.

МІСЦЯ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ

Одною з великих духовних подій ХХ століття є, безумовно, зустріч Православ'я з Заходом. Це переважно завдяки православній діаспорі греків і росіян, але також українців, румунів, сербів та інших.

Задля того виникло західне Православ'я, то через закорінення покоління емігрантів, то через перехід на Православ'я корінного населення.

Так в Північній Америці у 1970 році Патріархат Москви признав автокефалію значній частині православних русинів, українців і росіян. У Південній Америці православні парафії закладені через арабів і греків з Близького Сходу. В богослужіннях вони використовують, залежно від держави, іспанську або португальську мови.

В Голандії і Бельгії вірні дорівнюють традиційним їм віросповіданням - протестантам і римокатоликам. У Франції православні общини підпорядковуються автокефальним Церквам за національною приналежністю, примірно греки - Патріархатові Константинополя. Виникло багато парафій, будучих в юрисдикціях різних Православних Церков, де правиться православні богослужби на державній мові даної країни.

Поширювання православно-християнської віри в сьогоденному дусі, в дусі ХХ-ого століття започаткували Св.Св. Кирило і Мефодій впровадженням слов'янської азбуки, через що Слово Євангелії могло бути доступне на зрозумілій мові для кожної слов'янської душі. Деякі православні богослови вважають Св.Св. Кирила і Мефодія за духовно-ідейних прекурсорів автокефальних Церков, з яких складається Православна Церква після падіння Візантійської Імперії, після виникнення національних країн.

о. Юліан Феленчак

ПІДРУЧНИЙ ЛЕКСИКОН

Автокефалія - адміністраційна та єрархічна незалежність поодиноких Православних Церков. Церквою юрисдикційно заряджує Патріарх (прим. Болгарія, Румунія, Росія), Митрополит (Польща, Чехія та Словаччина), або Архієпископ (Греція, Кіпр) - разом з Синодом Єпископів. Головою Православної Церкви є сам Ісус Христос, а ціла Вселенська Церква є евхаристичним Христовим Тілом.

Дохалкідонські Церкви - Церкви, що не визнали постанов IV Вселенського Собору з 451 року - у kwestії двох еств Ісуса Христа; звідти їх послідовників називають монофізитами (одне ество).

юф

* * *

Що каже Святе Письмо про Церкву

Коли ж не постухає (брат твій) й Церква, — хай буде тобі, як поганин і митник! (Мф. 18,17)

Пильнуйте себе та всієї отари, в якій Святий Дух вас поставив єпископами, щоб пасти Церкву Божею, яку власною кров'ю набув Він. (Дії 20,28)

Коли ж хто сперечатися хоче — ми такого звичаю не маємо, ані Церкви Божеї. (1 Кор. 11,16)

Чи хворіє хто з Вас? Хай покличе пресвітерія Церкви, і над ним хай помоляться, намастивши його оливою в Господнє Ім'я, і молитва віри виздоровить недужного, і Господь його підійме... (Як. 5,14-15)

*Чому на Схід Престоли, чому на Схід обхід?
Чому східним обрядом жив давній руський рід?*

НАША СХІДНА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА

„...через велике милосердя нашого Бога... Схід із висоти нас відвідав” (Лк. 1,78)

У великій терпеливості, в тяжких муках засновує Спаситель на хресті Церкву Своєю, проливаючи невинну кров за відпущення гріхів.

Там, на хресті Голгофи, народилася Церква Христова, - через терпіння і між ворогами Господа Ісуса Христа. Почала діяти Церква у великий день Шестця Св.Духа на Апостоли.

Як народження, так і початок її діяння, був нелегкий. Хто думас, що кривавий хрест Голгофи лишився закопаний глибоко у землі і не супроводить він Церкву на всій дорозі до сповнення її повноти. той обманується сильно.

„Як мене переслідували, - то й вас переслідувати будуть...” (Ін. 15, 20), - говорив Христос до Своїх Апостолів.

Іншого разу, покликавши народ, Спаситель сказав: „Коли хтось хоче йти вслід за Мною, хай зречеться самого себе і хай візьме свого хреста та й за Мною йде” (Мк. 8,34).

Отже, дорогою Церкви ніхто не може йти без хреста терпіння. Живемо в дні, коли випробовується наша віра, коли все вдаряється безупинно у Святу Східну (Восточну) Православну Церкву.

Слова „східна” і „православна” мають глибоке значення - вони є

виразом Св. Письма і святих Вселенських Соборів, коли Церква ще не була поділена на більше частин.

Кожного з нас наші діти, наші родичі, наші священники научали що тоді, коли молилось, треба стати лицем до сходу.

Коли ми йшли малими в Коштіть на храм до церкви, наприклад, то питалися в родичів: чому наша церква, в котрій сходимося на празник, олтарем направлена в один бік, а малярська - в інший бік?

— Тому, — відповідали нам, — що наша Церква - українська православна церква і вона направлена олтарем до сходу (востоку), а малярська - на захід, тому що до неї ходять папіші молитись.

Не без причин були направлені церкви наші олтарем до сходу!

Св. Письмо научас нас, що на місці, де були осаджені перші люди і за котрим тужить таємно кожна душа, був рай, а він був посаджений на сході. („І насадив Господь Бог рай у Едемі на сході, і там осадив людину” Бут. 2,8).

Коли Господь хотів з'явити Єзекиїлові пророкові про кару, яка має прийти на князя народу, то Дух Господній привів його до „сходньої брами Господнього дому, що обернена на схід...” (Єзек. 11,1).

Було з'явлено Єзекиїлові, що Господь відбере Свою славу з міста Єрусалима, і побачив він, як „...під-

нялась слава Господня з-над середини міста і стала на горі, що зо сходу міста" (Єзек. 11,23).

Той же самий пророк має видіння також на сході (Єзек. 43,1), як і слава Господня прийшла на храм „від сходу" (Єзек. 43,2).

Брама, якою тільки Господь вийде, пророкує пророк, звіщає про Єдинородного Сина Божого, Сина Діви Марії; вона теж була обернена до сходу (Єзек. 44,1-2).

Зоря, яка звіщає мудрецам про народження Месії з Діви Марії, з'явилася також на сході (Мт. 2,2).

Сам Спаситель світу є названий Духом Святим через уста Захарії, Сходом із висоти („...через велике милосердя нашого Бога, що Ним Схід із висоти нас відвідав" (Лк. 1,78).

“Велике значення мають ці слова для православного християнина. Достатньо їх для того, щоб підкреслити істинну нашу віру.

Св. Іван Дамаскин (8 ст.) пише: „Ми не поклоняємося на схід без причин і випадково... Поклоняємося Богу, шукаючи втрачену батьківщину (рай) прародичами і поглядаючи за нею... Господь, коли вознісся, на сході вийшов і там поклонились Йому Апостоли... Чекаючи Його, поклоняємось і ми Йому до сходу" (Догматика, гл. XII).

НАША ЦЕРКВА Є ПРАВОСЛАВНА

Св. Ап. Павло не тільки до Тимофія, але й до всіх нас говорить: „...а як хто йде на змаги, то вінка не

одержує, якщо незаконно змагається" (II Тим. 2,5). Дорога віри має бути правдивою, не змінюючи нічого з того, що залишив Спаситель і Св. Апостоли й наслідники їх.

„Коли хто до цього додасть що.то накладає на нього Бог кари.. а коли хто що відійме від слів книги пророцтва цього, то відійме Бог частку його від дерева життя..." (Об.22,18-19).

Наша Церква старалася проповідувати незмінно Євангелію Христову протягом віків, недодаючи і не відбираючи нічого з дорогоцінного скарбу, залишеного нам Спасителем.

Стараючись додержувати праву дорогу спасіння. Церква правдиво носить назву „Православна". Протягом 8-ми століть, коли Церква була одна, не поділена на більше частин, відбулося сім Вселенських Соборів, на яких перемогла вона всі ересі, на кожному встановлюючи правила (канони), в яких зустрічається часто слово „православна".

На II Вселенському Соборі (381), через правило 6-е встановлюється, щоб не слухатись обвинувачів несправдливих на православних єпископів. Правило 7-е встановлює спосіб прийняття до Церкви єретиків, котрі покидають свою ересь і наворачтаються на православію.

Учасники III Вселенського Собору (431) є названими „мужами православними" (правило 8).

Правило 1-е VI Вселенського Собору (692) визнає всі рішення попередніх соборів і вихвалює всіх отців, котрі побідили єретиків, - ворогів православної віри.

В наших церковних книгах збереглося це слово до наших днів. Щоб воно не стерлося ворогами православ'я, треба, щоб віра наших вірників доказалась міцною, щоб християни, оскільки сьогодні від них багато чого залежить, зрозуміли, що найбільшим багатством для них не може бути щось інше, а саме віра.

„Блаженний той люд, що Богом у нього Господь, блаженний народ, що він вибрав його на спадок собі” (Пс. 32, 12).

Сьогодні ці слова псалмопівця сучасніші, ніж будь-коли; їх слід розуміти так: щасливі ті люди, в котрих понад життям є Бог, а не земне добро, за котре б продали свою віру.

Енциклопедист латинський Ісідор з Севільї в 630 році писав: „Православним бути означає правдиво вірити, а правдиво віруючи і правдиво жити”.

Хоча й трудно жили наші преки-українці, але жили вони правдиво вірою. Чужі від нашого роду, як говорять наш вічно живий Шевченко, - „нас порізнили, розвели”. Також він й сьогодні з гробу закликає:

„Серце чистее подай! І знову іменем Христовим возобновим наш тихий рай”.

о. Микола Лаврюк
УПЦ, м. Сігет, Румунія

(за часописом „Наша Віра”)

ПОКАЯННА МОЛИТВА, КОТРА ЧИТАЛАСЯ В ЦЕРКВАХ УКРАЇНИ-РУСІ В ДНІ СМУТИ

Господи Боже, Вседержителю, зглянься на нас грішних і недостойних дітей Твоїх, що згрішили перед Тобою, прогнівавши благодать Твою, спричинили гнів Твій праведний на нас, падших у глибину гріховну. Ти бачиш, Господи, неміч нашу і скорботу душевну, знаєш розтління умів і сердець наших, скудність віри, відступництво від заповідей Твоїх, помноження незгод сімейних, роз'єднання і чвари церковні. Ти бачиш печалі і скорботи наші від хвороб, голоду, потоплення, пожеж і міжусобних війн. Але, Премилостивий і Людинолюбний Господи, врозуми, настави і помилуй нас, недостойних. Зміни життя наше гріховне, погаси чвари і незгоди, подай мир країні нашій і благодество, визволи її від всіляких бід і нещастя. Всесвятий Владико, просвіти розум наш світлом вчення євангельського, зігрій серця наші теплотою благодаті Твоєї і направи їх до виконання заповідей Твоїх, щоб прославилось в нас Всесвяте і Преславне Ім'я Твоє, Отця і Сина і Святого Духа, нині і повсякчас і на віки вічні. Амінь.

відповідальний за рубрику
о. протодиякон Антоній Ярий

ПРАВОСЛАВ'Я У СЛОВАЧЧИНІ

Православна Церква на землях Чехії, Моравії та Словаччини має глибоке історичне коріння що сягає початків християнства на території центральної Європи. Просвічення Христовою вірою сьогоднішніх земель Словаччини є тісно пов'язане з місійною діяльністю Кирила та Мефодія, що прибули до Великоморавської Держави у IX столітті. Треба зазначити, що в половині IX ст. на словацькі землі проникали різні християнські місійні течії, м.ін. з Греції, північної Італії та Німеччини. Проповідники ці вчили народ за своїми методами, вживаючи в богослужіннях чужих мов - грецької та латинської, - яких народ що жив там не розумів. Крім цього німецькі проповідники були загрозою моравській державі, що дуже добре розумів князь Ростислав.

Це власне він у 862 році спільно зі своїми вельможами послпросив візантійського імператора Михаїла III щоб цей прислав до Моравії *вчителя та єпископа такого, який навчав би його народ його рідною мовою*. Імператор Михаїл сповнює прохання. За поміччю Царградського Патріарха Фотія посилає нашим предкам св. братів Костянтина (Кирила) та Мефодія. Костянтин знав як видатний богослов, але передовсім як геніальний філолог. Мефодій знов був знаменитим юристом та адміністратором. Брати завершили просві-

Св.Князь Ростислав, канонізований у 1994 р.

чення моравської держави, чого епілогом було утворення церковних структур та шкіл. Сам Мефодій до 885 р. був Моравсько-Паннонським Архієпископом. В 869 р. вмирає св. Кирил, а його брат за німецькими інтригами є переслідований та три роки перебуває у в'язниці. Мефодій вмирає у 885 р., а його учнів виганяють з Моравії, деяких навіть продають як невільників.

Східне християнство, занесене Кирилом та Мефодієм перетривало однак у східній частині Великоморавської Держави. Тут позначились православні впливи з Болгарії, Семиградія та Київської Русі. З часом східнославацькі землі включено до угорської держави. Нацхастя правлячі представники угорської династії Арпадовичів були досить то-

лерантні до слов'янського обряду, тому православним жилося тут спокініше. Церковне життя в Угорщині зосереджувалося біля монастирів. Ще у XIV столітті православних монастирів було більше ніж латинських. Дещо пізніше виникає православне єпископство в Мукачеві. В XVII ст. починається тверде окатоличування описуваних нами територій. Вельможі, більшістю чужинці, за поміччю ордену єзуїтів форсують унію з Римом на зразок берестейської унії. Отак 24.06.1646 р. в Ужгороді доходить до „з'єднання” 63 православних священників з Римокатолицькою Церквою. Для народу унія не мала більшого значення. Народ зістався вірним „старій вірі”, зберігав свої традиції та обичаї. Церква та богослуження стали єдиною школою, яка давала можливість збереження власної народності та віри в добі твердої мадяризації, накиненої на зламі XIX і XX століть. Спроби боротьби з унією і збереження православ'я піддержували румунські вельможі, що воювали проти Габсбургам. Унія заволодла цілою країною в добі панування Марії Терези, ревної католички. Те, що не повелось на зламі XVII та XVIII століть уніятському єпископові Де Камелісові, довершила Марія Тереза. Народ все таки відкидав католицькі новшества, вводжені до східнього обряду. З ними боролись русинські будителі - А. Духнович, А. Павлович, Є. Фенцик.

На початку XX ст. на Пряшівщині починається вертання до православ'я за ревністю монаха Олексія

Кабалюка, вихованця Свято-Онуфріївського Монастиря у Яблочині. Після утворення Чехословаччини у 1918 р. православні у цій державі були під юрисдикцією Сербької, Константинопольської та Руської Церков за кордоном. Не дивлячись на таке розбиття, Церква зростала. Чергові важкі хвилини для православ'я виникли за клерофашистської Словаччини. Уряд кс. Глінки проявляв тенденції щоб православне духовенство виселити зі Словаччини.

Після II світової війни православні Чехії та Словаччини опиняються в екзархаті Руської Православної Церкви. У 1951 р. проголопується автокефалія Православної Церкви у Чехословаччині. Виникають нові єпископства, духовні школи. У 1991 році уряд Чехословаччини переказує усі святині збудовані перед 1950 р. грекокатоликам, хоч народ залишається вірний православ'ю, а церкви стоять порожні.

У 1993 році, після розподілу Чехословаччини, Церква прибирає назву Православна Церква Чеських Земель і Словаччини. На чолі Церкви стоїть митрополит Дорофей. Є дві єпархії в Чехії та дві у Словаччині (у Пряшеві є Архієпископія, з Архієпископом Миколаєм на чолі). Існує багато церковних структур. Майбутні священники вчать у Православній Факульті Пряшівського Університету. Церква має свою книгопечатню, школу писання ікон, диточий дім. Число вірних окрісджується на 80 тисяч.

о. Роман Дубец

БЕСІДА ДІДА З ВНУКОМ

— Діду, мате уж шувні років, оподжджте мі дакус о своїм жыттю.

— Та, вродил ем ся 26 мая 1923 рока в Ліщынах. Мал ем три сестры і брата. Найстарша сестра, Єфроска, выхала до Америкы. Я од малої дитины помагал родичам на газдвіці.

— Як выглядали Ліщыны перед войном?

— Гм... Та це было дороги такой яка є тепер, была дорога камениста, та і болота было дост. Ліщыны мали сімдесят хыж, в хыжах полно люди, бо товды родини рахували по 5-10 осіб. Робило ся вшытко ручно. Але весело было, люде ся сходили едны з другыма, сывали, веселили ся. Не так як тепер, же еден до другого не вступит.

— А як вы пережыли войну?

— Як мал ем 23 рокы зістал ем лем з мамом на газдвіці, бо няньо мої вмерли. Треба было робити дома і в поли. Та ем ся оженил з Анном, твоей бабцьом, жебы мі помагала на газдвіці. В саму войну брали нас Німці до окопів. Копали сме окопы в Брунарах - треба было робити тяжко, а нераз ся дістало од Німця нагайом. В 1946 році вродил ся нам сын Петро, твій тато.

— Война ся скінжыла, то і жыття ся поліпшало?

— Война ся скінчыла, а жыття? Ци ся поліпшало? Не знам, певно ні, для мя найтяжшы часы мали аж наступити. В 1945 році част люди выіхало до Росії, бо приходили такы кодаше і оповідали же там хліба дост

а плоты кобасами городят. Як ся пізнійше вказало, люде не мали што істи, іля лободу; та і дуже нашых померало з голоду. Ту, в нас, робило ся як і перше, земля по тых людях остала, та мож было повекшыти газдвіку.

— Діду, а рік 1947?

— Так, то є рік нашої трагедії, выпнаня, рік чорний, злий. Не можу го нияк окріслити, не находжу в міру брыджого окрісліня на того, што ся стало. О, повім так, хоч не брыдко, - дерево росло, як люде в горах, а потім вырвано є з коріньом, зо секами зо землі в котрий росло...

— Та повіджте, діду, кус веце о выселіню.

— Та деси в червци пришло войско до села і казало ся зберати. Люде шаліли, бабы ляментували, діти плакали. І што робити? Не будеш ся зберал - забьют на порозі. Поскладали мы што ся змістило на еден віз і поіхали до Лося, з Лося до Горлиц, а одтамаль в вагоны товаровы і на захід сонця. Лем не знали сме де так направду.

— Діду, знам што сте были в лягрі, в Явожні. Як то ся стало, же вас взяли?

— Як везли нас на захід, транспорт затримал ся в Осьвенцімі, і ту преходило УБ по транспорті і глядало жолнірів УПА. Але то была бздурра, бо старчыло же УБ не сподабал ся хтоси і юж был жолнірьом УПА. Нераз і дахто поскаржыл. Старчыло же хтоси повіл - тот а тот спіспрацу-

п. Петро Бігуняк, автор розповіді -
тепер староста ліщинської церкви

вал з УПА і то старчало. Так і на мене хтоси поскаржыл - не з наших, ні - же ем носил „бандам” істи до ліса, і взяли мя за ворога. З Ліщын і Кунковы было нас в Явожнім бо-дай осмох.

— Знате хто на вас поскаржыл?

— Знам, знам добрі, але най му земля легком буде.

— А саме жытя в лягрі Явожно?

— То был - як тепер гварят - гор-пор. Завели нас через браму на місце, де были баракы. Вшытко было огороджене дрітом, были тіж вежы зо жолпірамы і автоматами. Страшні ся над нами воякы знушали, били нас немилосердні, за жті зроблену роботу, і за добрі зроблену. Мусіли

мы тяжко робити, а кормили барз планно. Як ся видит на фільмі, што робили Німці в Осьвенцімі, то і з нами так робило польске УБ. Мене так збили, так ем был выснажений, же захворіл ем на червюнку і ледво ем дыхал. Втовды вынесли мя на двір, жебым так скінчыл. „Żebym zdechł” - як повідало капо. А я якоси не здыхал і на другій чи третій ден дали мя на шпыталь. І там ся мною занимал німецкій доктор, што остал як плінний.

Просил ем Бога штобым остал при жытю, бо там деси в чужым сьвіті блукали ся мама, жена і маленькій Петрусь. Не знал ем як они ся мают. Найвекшым моім прагніньом было - лем ішы раз іх вшыткых видіти. І Бог выслухал мої молитвы, по осмох місяцях звільнили мене з лягру. Припол ем до Вітольдова коло Сьвободзіна в зеленогірським восвідстві, де были мої мама і жена з Петром.

На Заході пережили мы 9 років, в пегеері, а як ся часы кус поправили, коли мож было іхати до рідных гір, вернули мы без ваганя. Вернули мы до Ліщын. Наша хыжа остала, лем то была руїна хыжы, без даху, вікен, двері. Але то была наша хыжа, в ріднім селі, на Лемковині. Помалы сме ю ремонтували, вставил ем двері, выгляды, і дах ся нашол. Підлога спочатку была глиняна, але потім, за якысий час, вставил ем деревяну, така - яка была перед высельньом.

— Діду, а повіджете ішы о єдній справі - ци ту, в Ліщынах перед высе-

льном були православны ци греко-католики?

— До выселіня в Ліпцях і Кункові такой вшыткы были грекокатоликами. В Ліпцях была лем една родина православных. До них хыбаль зо трираз приходил егомость з Устя, бо в Устю, як і в інчых селах люде покус вертали до православя.

— А як вы остали православным?

— Коли на высідляли, то забрали тіж і сьвященників. Як ем был в Явожнім, видлі ем сьвященників православных і грекокатолицьких. А як я лежал хворий, так як я куж повідал - праві непригодний, - і просил ем штобы мя дакотрий высповідал, то не пришол жаден грекокатолицькій егомость гу мі, не знам чом, а пришол православний, здає ся - з Богушы, і повідат так: „Я тя можу высповідати, але Причясті ти не дам, бо не мам”. Та і мя высповідал. І товды, в Явожнім ем си присяг, што як выздоровію, то напевно буду православным. Як ем приїхал до Вітольдова, то недалеко отворила ся православна парафія і там сме ходили. Грекокатолицькы сьвященники пішли товды до римокатолицького костела і одправляли по латині.

А як сме вернули до Ліпцян, то в нашій церкві правил римокатолицькій ксьондз з Лося. Товды мы написали писмо до Православного Митрополиты в Варшаві, жебы нам дал егомостя, бо кед нас вернуло до Ліпцян і Кунковы парудесят родин, то мы хотіли отця нашого - православного. Товды дали нам о. Миколая

Слокотовича, котрий мал обслугувати Кункову, Ліпцаны і Білянку. В Кунковій праві не было осадників, бо якымсь чудом опустили село, але в Ліпцях і Білянці дост было біды о церков. Товды в Повітовій Раді Народовій в Горлицях повіли так: в одну неділю буде правил православний, а в другу римокатолицькій з Лося, кс. Гжгорчик. Мы ся на то годили, але польскій ксьондз повіл: „Tyłko jeden gospodarz ma być w kościele”. Товды Повітова Рада в Горлицях переказала церков для православных, адже нашы праддове ю будували.

Наша церков была занедбана, мүсли мы обити ей новыма гонтами, помалковати, огородили сме церков і цмынтір. На банях была бляха, котру давали нашы родиче деси коло 1907 рока. Тепер, в 1991-93 роках при допомозі консерватора забытків зо Санча, Церковного Фондушу з Варшавы, гроши з Америки, та і нашых, завдякы нашій праці, зробили мы велике діло. Перекрыли сме церков новом бляхом, вымінили сме перетнїле дерево, помалювали мы гонты імпрегнатом, дали сме в дзвінници нову повалу і підлогу, помалювали сме підлогу в церкві, та і ціле огороджыня попри церкві і цмынтері. Треба повісти, што як на наше село, де є десят родин православных, то было велике діло. Велика заслуга є і нашого Владькы Адама зо Санока, егомостя Андрия Квокы, майстрів Мадея і Сьвенза та вшыткых люди, котры не бояли ся работы, а при тім давали і грошы. Таблиця офро-

Церков Св. Апостола і Євангелисты Луки в Лішчынах, з 1835 рока. Стан з 80-ых років, перед остатнім генеральным ремонтом, проведеним в 1993-95 роках.

давців вісит в церкви на почесным місци, каждый може перечытати.

— Діду - як то зьвідати на остаток - ци не жалусте дачога з того свайого жытя?

— Та чога мам жалувати? Перешол ем дост - напредост, але доховал ем ся з твоем бабцюм шестерых діти, штырьох сынів і двох дівок. Вшыткы заложыли свої родины, мают свої діти. А я сілжу собі в свайой рідній хыжы, при найстарышым сыні, мам вас - внуків, бабцю, та чога мі шчы треба? Хыбаль лем здорвя, бо за ним ся пне - кед ся попсуе.

— Дідусю наш коханий! Я в свайом імени та в імени вшыткых Вашых внуків жычу Вам і нашій коханій бабці Анні дуже здорвя, шеста, вшыткого што за найкращше, і найціннійше в сьвіті уважате. Штобы сте ішчы не раз оповідали нам о тых часах, весельх і смутных. Хотіл бым штобы сте то то вшытко оповіли і мойому сынови, котрого може в будучности даст мі жытя і поблагословит Господ Бог.

з дідом бесідувал
Роберт Бігунак

Що я люблю

(вїмкнн)

В первом ряду з всеї силн,
Люблю Тебе, Боже милнн,
Спаснтелю преблагнн;
Люблю всегда найревннше,
Твоє Імя найсвятнше
І Твнй закон предрагнн.

Люблю Тебе, Божн Матн,
Повна ласкн, благодатн,
Зоре небеснх дворян;
Радосте ангельскнх чннв,
Опнкунко земнх сннв,
Заступннцє хрнстнян.

Люблю вселенську, престольну,
Єднну, святну, соборну
Церков — тоту святну лодь;
В котрой плнвем земннм лоном
Серед бурн, вхнрнв, громнв,
В небеснуну охолодь.

Люблю і поклон отдаю,
Хвалю, славлю, велнчаю
Над весь земннй ндеал
Знамя, на котром Учнтель,
Божественннй наш Спаснтель
Найсвятнншу кров проляв.

Люблю, ах люблю над мнру,
Святну православнуну внру,
Свнтнй закон, нам котрнй
З внжнн небес в земне лоно
Давно — давно, в время оно
Ннзпослав Бог всецєдрнй.

Люблю свнтнй, наш восточннй,
Чудннй, гарннй, медоточннй,
Рндннй, милнй, золотнй

Обряд, — бнсер наш славянський,
Той скарб древле-хрнстнянський,
Православннй, прєсвятнй.

Люблю старннне, завнтне
Сокровнцє тнсячлнтне,
Сокровнцє всеї Славян;
Сокровнцє: тн скрнжали,
Котрн то мн перенялн
Із рук братнв Солунян.

Люблю і тебе, праддн,
Отчннонько моя рндна,
Отчннонько золота;
Отчнно, гарна, цвнтуча,
Медом — молоком плнвуча,
Отчнно, Русє свята.

Бо як тебе не любитн,
Не обнятн, не пєстнтн,
Отчннонько золота,
Так як днтя рндну маму,
Колн в тобн, де лнш глянн,
Всюда чудна красота.

Ось ту ннвн сн жовтнють,
А ту горн знов сннють,
А ту рнчка журкотнть,
А поточок там шєпочє
А ту садок маннть очн,
Аж серденько тьохкотнть.

А ось там днм Божой славлн,
Там старнчок сндоглавлн
Закон Божнй мнн внупнв;
А там дальше днм наукн,
Там учнтель „азь” і „букн”,
Кнрнлнцн мн учнв.

Іван Федорнв-Федорнчка

(Взято з журналу „Наука” на 1907 рнк)

Антифрончик

диточа
сторінка

Михайло Маморський

ЗЕЛЕНІ СВЯТА

(скорочено)

Зелені Свята - зелень, квіти,
Пташиний спів, веселий сміх -
Несуть квітки до церкви діти,
Перед престіл складають їх.

- Благослови, ласкавий Боже,
Пахуче зілля це - і дай,
Щоб оновивсь,

зацвів, мов рожа,
І звеселів наш Рідний Край!

КНЯЗЬ І В'ЯЗНІ

Один князь об'їжджав свою країну. Колись то їхав він повз в'язницю. Біля в'язниці працювали в'язні. Їх було п'ятеро. Вони були заковані в кайдани.

— Хочу поговорити з в'язнями! — сказав князь до начальника варти.

Варта зупинила в'язнів.

— За що тебе ув'язнили? — запитав князь найближчого в'язня.

— Я не вчинив нічого злого. Мене засудили тому, що свідок неправдиво свідчив проти мене, - відповів в'язень, спустивши очі.

— А ти чим провинився? — звернувся князь до другого в'язня.

— Я ні в чому не винен, мене засудив несправедливий суддя, — відповів той.

Третій сказав, що люди помилково його обвинуватили. Четвертий сказав, що хтось інший завинив, а на нього цю вину звалили. Всі четверо запевняли, що вони чесні і прохали звільнити їх з тюрми. Але всі вони при тому дивились в землю, не підводячи очей.

Князь звернувся до останнього, п'ятого в'язня:

— А за що ти потрапив у в'язницю?

— Горю мені! — відповів з жалем в'язень. — Я вкрав гаманця з грішми...

— А ти хотів би на волю? — запитав князь.

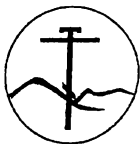
— Куди там мені на волю, коли я грішний!..

Князь усміхнувся.

— Ти справді не повинен бути з цими „чесними” людьми, що, як запевняють, не вчинили нічого злого.

І звернувся до начальника:

— Здійми кайдани з рук цього в'язня! Він не приблизив своєї провини гріхом брехні. Я вичитав в його очах ширі каяття. Він уже відпокутував свою провину.

Сторінка ❖❖❖❖ ❖❖❖ Братства

Приходте до нас, будте з нами!

Може не вшыткы знають, што в нашій Єпархії діє Братство Православной Молодежи - організація молодых люди, котры, подібні як і їх родиче, хотят чинні служити Православній Церкви Цілю Братства є з'єднати молодіж в Перемышльско - Новосандецкій Єпархії, жебы і тоты наймолодші члены Церкви своім голосом і чыном сьвідчыли о вірі своїх дідів, прадідів - Православній вірі. Так як і в інчых єпархіях в Польщы, так і в нас є выбрана рада, котра одповідат за організацію та фінансовий розрахунок перед цілым Братством, вшыткыма його членами.

Думам, же буде мі почитане за добре, кед представлю актуальний заряд, котрий был 7 квітня 1996 рока выбраний в демократычным голосуваню і позитывні заакцептуваний через його Высокопреосвященство,

єпархіального Архієпископа Адама. І так то **Заряд Братства** репрезентуют:

Ведучий - Петро Квока,
Заст. Вед. - Анна Дубец,
Секретар -

Христина Васильчак
Скарбник - Лідія Коцур,
Опікун - о. Андрей Квока.

Ревізійна Комісія:

Ведуча - Анна Гончак,
Заст. Вед. -

Петро Дзвінчык,
Член - Ярослав Гладик.

На 1997 рік Братство окріслило собі такы цілі:

1. Організацію VII паломництва на Сьвяту Гору Явір.
2. Організацію што місяць одчтытів і прелекций на темы: історія, каноны та догматы Церкви Православной, жытя в тепершнім сьвітї, та інчы.
3. Представліня штуку П. Мурянкы „Млинськы каменї”, котра бесїдує м.ін. о выселіню наших люди.
4. Збераня церковных пі-

сень, котры были колиси сьпіваны в наших церквах, а днес ся забыли.

5. Дбаня о нашы цмынтарі, придорожны крес-ты, памятникы, капличкы.

6. Запознаваня молодежи з діяльністю інчых Братств в краю і за границьом.

7. Створіня Бібліотеки Братства.

8. Організацію імпрез і забав (н.пр. Маланок).

Братство Православной Молодежи Новосандецкого Деканату стрічат ся щонайменьше раз в місяци на плебанії в Горлицях. Щыро запрашаме на такы стрічы молодіж з нашого деканату, і не лем.

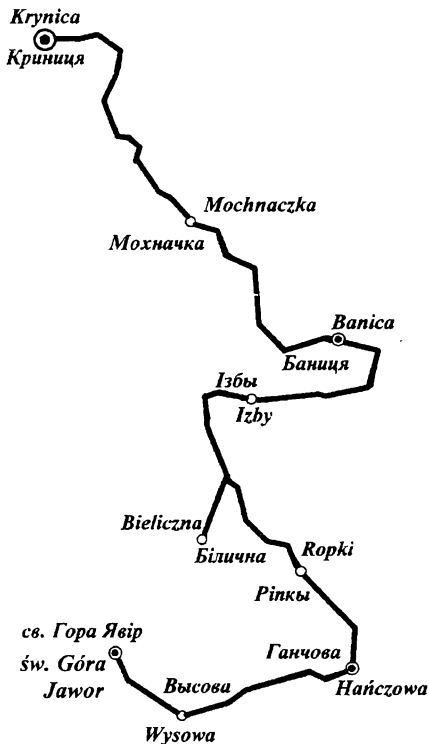
о. Андрей Квока

Братство посідат своє conto, охочых просиме о поміч:

Bractwo Młodzieży Prawosławnej Diecezji Przemysko-Nowosądeckiej, Dekanatu Nowosądeckiego, 33-380 Gorlice, ul. Brzechwy 2.

BS o/Gorlice 17001027-87950006-115889-2700-61

VII ПОЛОМНИЦТВО НА СВЯТУ ГОРУ ЯВІР

ОСНОВНЫ ДАНЫ

Термін поломництва:
10-12 липця 1997 р.

Розпочатя: 10.07.97
год 9:00 - Літургія в
Церкви Св. Владими-
ра в Криници

Траса: 1 ден: Крини-
ця - Баниця, 2 ден:
Баниця - Ганчова, 3
ден: Ганчова - Св.
Гора Явiр

Поломники повинни
зо собом взяти: одпо-
відний одяг, спальний
мішок, горня, менаж-
ку, лыжку

Поломники вносят
оплату в высокости
10 зл. (організаційны
кошты)

Організаторы запев-
нюют: мічлгы, скром-
не выжывліня

**Щыро
запрашаме!**

Корисно і приємно - для душі і тіла

Згідно з планом, прийнятим на 1997 рік Братством Православної Молоді Перемисько-Новосанчівської Єпархії, — молодь початкових і середніх шкіл повинні були відбути прощу до Свято-Троїцького Кафедрального Собору в Сяноці.

Так і сталося. В першу суботу Великого Посту, 15 березня, молодь Новосанчівського Деканату зібралася о 8.00 в православній церкві в Горлицях, де було відчитано Ранішні молитви і молитви за подорожніх, після чого вирушили автобусом до Сянока. По дорозі ми співали великопостні пісні: „Страдальна Мати”, „Уже декрет” та інші знані, співані в усіх лемківських церквах народні канти. Разом з нами їхали і наші духовні наставники: о. Андрій Квока та о. Роман Дубец.

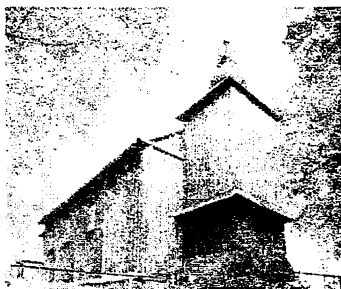
По дорозі ми вступили до церкви св. Михаїла в Перегримці, де відспівали молитву „Отче наш”. Церква в Перегримці - святиня стародавньої лемківської архітектури, чудово прибрана в середині. На жаль після насильного виселення наших людей під час акції „Вісла”, в Перегримці нараховується лише 6 родин.

По двох годинах подорожі ми вже були в Сяніцькому скансені, де могли побачити старі лемківські, галицькі, бойківські будівлі, а також і церкви з XVI і XVII віків. Молодь з задоволенням вислухала пресимпатичного екскурсовода, котрий зі

знанням справи оповідав про минуле. Ми слухали дуже уважно, щоб потім можна було порівняти розповіді екскурсовода з розповідями наших бабунь і дідусів про те, як колись було на Лемківщині. Як наші люди щасливо жили, хоч може і бідно, але весело, маючи в серці постійно страх Божий. Однак наш екскурсовод не хотів виповідатися в релігійних справах, доручаючи цю тему нашим священникам, вже вище згаданим: о. Романові - настоятелеві Горлицької парафії, а також о. Андрієві - настоятелеві Білянки, Ліщин і Кункови (о. Андрій є опікуном нашого Братства).

Дві і пів години присвятили ми на знайомство зі скансеном (розміщений він на площі 36 гектарів), звідки приїхали до музею Ікон в Сяноці. З тої причини, що сам музей був в стадії ремонту, ми побачили тільки виставку Ікон в невеликому залі. А серед тих образів, що нам вдалося побачити - ікони з Устя Руського (сьогодні Устя Гориське), Рихвалду та інших місцевостей.

Близко 13.30 ми приїхали під Православну парафію і шшли під благословення Його Високопреосвященства кир Адама, Архієпископа Перемиського і Новосанчівського. Ввійшовши до приміщення Єпархіального Управління, дійшов до нас з кухні приємний запах. Виявилось, що Владика з місцевими священниками приготували для нас зупку і

Церква Стрітєння Господнього у Морохові

канапки, - все, зрозуміло, пісне. Зі смаком спожили ми, благословенний нашим Архіпастирем обід, при тому проводили ширю розмову. Десь близько 15.00 прибула молодь з Сянока і навколишніх сіл. Найбільше молоді було з парафії Морохів, разом зі своїм парохом - о.Юліаном Феленчаком, котрий після студій у Франції прибув в свої рідні сторони. Отець Юліан походить з Бортного.

Розпочалася зустріч з Владикою. Його Високопреосвященство відповідав на запитання молоді, а питання були різні: пов'язані з історією Православної Церкви, про повернення наших предків до Святого Православ'я; про піст та покуту, про сповідь... А коли питання були вичерпані, тоді сам Владика задав молоді ряд питань, а тим самим переконався, як молодь відвідує уроки катихизації і що з цих уроків виносить. Найбільше „пунктів” отримав Павло Копча з Горлиць, котрий чітко і правильно відповідав на питання Владики.

Після розмови з Архіпастирем, ми пішли до церкви - Свято-Троїцького кафедрального собору. На початку о. прот. Іван Антонович, канцлер Епархіального Управління, виголосив проповідь на тему сповіді і покаяння. Потім молодь приступила до Святої Сповіді, а тим часом служилась вечірня. Після сповіді всі разом молились на Акафісті Страстям Христовим.

Попросивши благословення в Його Високопреосвященства, і попросившись з нашим Владикою, ми, користаючи з запрошення о. Юліана, поїхали до Морохова, щоб побачити церкву Стрітєння Господнього. Тут ми мали змогу почути історію морохівської парафії, та історію не існуючого села (було знищене в 1946 році), Морохівська Завадка. Тепер на місці Завадки стоїть два великих хрести, є також могили невинно вбитих, серед котрих було багато дітей і старших людей. Щороку в пасхальний період на Завадці відправляється панахида.

Запросивши всіх наalebаню, о.Юліан ширше розповів про трагічні післявоєнні події нашого народу. В гостинному домі ми спожили почастунок, приготований морохівсько-мокрівською молоддю.

Наш шлях продовжувався через Мокре, Команьчу, Дуклю, Перегримку і Розділья до Горлиць. А в Горлицях перед церквою чекали на нас батьки.

Маємо надію, що в майбутньому будуть ще не раз організовані такі прощі.

Петро Квока -
голова Братства Православної Молоді
Перемисько-Новосанчівської Єпархії

PRAWOSŁAWNA ORGANIZACJA SPORTOWA DIECEZJI PRZEMYSKO-NOWOSĄDECKIEJ

SPORT - BITWA CZY DIALOG?

Od przeszło roku na terenie Diecezji Przemysko-Nowosądeckiej działa Diecezjalna Organizacja Sportowa z siedzibą w Gorlicach.

Często można usłyszeć pytanie - czy sport i inne formy pracy z młodzieżą (dyskoteki, zabawy) są zgodne z duchem prawosławia? Na takie pytanie, na łamach „Wiadomości Bractwa”, Władysław Jeremiasz odpowiedział: *Oczywiście, dyskoteki, zabawy, zapusty, igrzyska sportowe nie są działalnością kościelną sensu stricto, ale są to środki oddziaływania pedagogiczno-katechetycznego na świadomość młodzieży i jest to pewien element działalności kulturalnej. / Są usprawiedliwione jako kroki, które pozwalają wprowadzić do życia kościelnego. (...) Zabawa, sport mogą dać impuls do szukania własnej drogi w kościele. Jednym z głównych statutowych celów organizacji jest wychowywanie dzieci, młodzieży i dorosłych przez kulturę fizyczną, sport i turystykę kwalifikowaną w oparciu o zasady etyki prawosławnej.*

Musimy zdać sobie sprawę, że zajmujemy jedno z czołowych miejsc w Europie pod względem nadumieralności z powodu tzw. chorób cywilizacyjnych, a nasze środowisko naturalne należy do najbardziej zanieczyszczonych. Mamy także wciąż

rosnące wśród młodzieży zjawiska narkomanii, nikotynizmu, alkoholizmu, będących przede wszystkim skutkiem kryzysu wartości, kryzysu wychowania, kryzysu rodziny. W walce z tymi zjawiskami może na pewno pomóc nam sport w duchu chrześcijańskim. Sport nie jest celem samym w sobie, ale ma służyć całemu człowiekowi, jego doskonałości duchowej i moralnej. Ma służyć jako środek harmonijnego rozwoju osoby ludzkiej, jej ducha i ciała. **Sport może być szkołą cnót moralnych, takich jak: roztropność, sprawiedliwość, odwaga, męstwo, wstrzeźliwość, honor, cierpliwość, wielkoduszność. Musi być zawsze źródłem radości, nigdy smutku.**

Od dawien dawna rozległe zadania wychowania fizycznego i sportu upatrywano w dziedzinie społeczno-moralnej. Zadaniem sportowej społeczności chrześcijańskiej jest nieustanne ukazywanie występujących patologii i prowadzenie wzmoczonej sportowej i ogólnej edukacji dzieci i młodzieży. Sport, wychowując, musi dążyć do wartości ciała zdrowego. Musi preferować ideę pokoju i fair play, ideę przyjaźni, sprawiedliwości, dzielności. **Cała walka sportowa powinna być dialogiem a nie bitwą, a konkurent nie może być naszym wrogiem. Musimy dą-**

żyć do zwycięstwa, ale zarazem być pełnym cnót, aby mogły wypełnić się słowa Herodota, że nie dla pieniężnej wartości współzawodniczą atleci, ale dla męstwa. Dzisiaj, kiedy widzimy tyle zła i brutalności w sporcie i wokół niego, musimy z całą stanowczością powiedzieć iż nie sport jest chory, ale człowiek-sportowiec, działacz, kibic - decydujący w konsekwencji o jego jakości moralnej.

Sport to wspaniała rzecz. Poprzez sport i w sporcie człowiek może prezentować światu nieskończone bogactwa Boże, a poprzez ćwiczenie oraz pielęgnowanie swego ciała oddać cześć Temu, dla którego nie ma nic niemożliwego.

Prawosławna Organizacja Sportowa Diecezji Przemysko-Nowosądeckiej za swój główny cel obrała działalność turystyczną. To turystyka m.in. kształtuje poszanowanie: a/ wobec samego siebie (zdrowie własnego ciała), b/ wobec drugiego człowieka (zdrowie ciała „innego”) i c/ wobec środowiska przyrodniczego, od którego zależy stan zdrowia ciała „mojego” i zdrowia ciała „innego”. Od dawien dawna doceniano i zwracano uwagę na estetyczne walory przeżyć na tle przyrody. Turystykę np. - zarówno młodzieży jak i dorosłych - zawsze obok akcentowania celów zdrowotnych i rekreacyjnych, wiązano z celami wychowawczymi: poznawaniem kraju i przyrody, historii i obyczajów danych ziem, wzruszeniami estetycznymi na tle bezpośrednich kontaktów z przyrodą itd.

Celem Diecezjalnej Prawosławnej Organizacji Sportowej jest właśnie

zwrócenie uwagi - szczególnie młodzieży - na piękno tych ziem, złożoną ich historię, przepiękne obyczaje ludności tu zamieszkującej. Od początku istnienia organizacji ściśle współpracujemy z Bractwem Młodzieży Prawosławnej w organizowaniu pielgrzymki na Świętą Górę Jawor połączoną z zawodami sportowymi (m.in. biegi przełajowe) i z codzienną modlitwą. Pragniemy jednocześnie skonsolidować młodzież tu żyjącą, aby nie zbaczała z drogi chrześcijańskiej. Sport bowiem posiada dodatni wpływ na integrację młodzieży. Zwiększona, przez sport, ilość kontaktów międzyludzkich wytwarza w młodzieży silną więź, „zgranie”, spistość i zwartość członkostwa w grupie. Sport w grupie jest szkołą lojalności, odwagi, zdecydowania i powszechnego braterstwa.

Możemy zadawać sobie pytanie - jakże chrześcijanin może uprawiać sport? Odpowiedź jest nad wyraz prosta: także w sporcie będąc chrześcijaninem.

Wszystkich zainteresowanych i pragnących wstąpić w szeregi naszej organizacji, prosimy o przesyłanie zgłoszeń na adres: Prawosławna Organizacja Sportowa, ul Brzechwy 2, 38-300 Gorlice.

**PREZES DPOS
Ks. mgr Roman Dubec**

Informujemy iż w miesiącu sierpniu organizowany jest dwudniowy Rajd rowerowy „Szlakiem Św. Maksyma Gorlickiego”. Zainteresowanych prosimy o kontakt. Adres - jak wyżej.

W numerze:

Dlaczego właśnie „Antyfon”?.....	2
Починаємо.....	3
Великодні Послання Його Високопреосвященства Високопреосвященнішого АДАМА Архієпископа Пере- миського і Новосанцівського	4
о. Іоан Антонович З життя Кафедральної Парафії Св. Тройці в Сяноці.	6
Великодні нагороди	7
xx ...з одного неопублікованого репортажу перед 18 літ	7
о. Володимир Канюк Освячення дзвона в Реґетові	8
о. протод. Антоній Ярий Українська Православна Цер- ква. Слово до Читачів	11
Петро Трохановський Чи слов'янський Схід може почитати св. Войтєха?	14
о. Юліан Феленчак Православ'я у Світі	17
о. Микола Лаврук Наша східна Правосл. Церква	19
Покаянна молитва... ..	21
о. Роман Дубец Православ'я у Словаччині	22
Петро і Роберт Бігуняк Бесіда діда з внуком	24
Іван Федорів-Федоричка Що я люблю (вірш)	28
Михайло Маморський Зелені Свята (вірш)	29
xx Князь і в'язні	29
о. Андрей Квока Приходьте до нас, будьте з нами	30
Поломництво на Св.Гору Явір	31
Петро Квока Корисно і приємно для душі і тіла ...	32
Ks. Roman Dubec Sport - bitwa czy dialog	34

PEREDPLACUJ,
CITAJ,
POSZIRUJ

„Antyfon”

„Antyfon” –

TWOIM CZASOPISMEM

MAŠ TALAŃT
I PERO – PIŠ DO

„Antyfona”

„Antyfon”

ЖДЕ НА ТЕБЕ !

ПЕРЕДПЛАЧУЙ, ЧИТАЙ, ПОШИРЮЙ

„Антифон”

„Antyfon” –

TWOIM CZASOPISMEM

МАШ ТАЛАНТ І ПЕРО – ПИШ ДО

„Антифона”

„Антифон”

ЖДЕ НА ТЕБЕ !